

A tarthatatlan állapotra hívják fel a figyelmet

## Embert ölt a medve



Döbbenettel értesült Nyárádmagyarós község lakossága, hogy szombaton délután horgászás közben medvetámadás áldozata lett az önkormányzat jegyzője. Amíg a férfit megtalálták, addig egy másik medve a polgármester portájára tört be.

Gligor Róbert László

Mindenkit sokkolt a hír, miszerint szombaton Vámosudvarhelyen horgászás közben medvetámadás áldozata lett a 61 éves nyárádmagyarósi

Kiss László. Az eset ismét felkorbácsolta az indulatokat a Bekecsalján, ahol évek óta tarthatatlan állapotok uralkodnak a medvék túlszaporodása miatt. A község polgármestere – akihez mellesleg szombat éjszaka betört egy másik nagyvad – egyértelműen a politikumot és a marosvásárhelyi Milvus Csoport Madártani és Természetvédelmi Egyesületet teszi felelőssé a kialakult helyzetért, és komoly lépéseket sürget, mielőtt újabb árthatlan áldozatai lesznek a felelőtlen vadgazdálkodásnak.

(Folytatás a 4. oldalon)

Ne feledje  
**IDŐBEN**  
megújítani előfizetését!  
Ha előfizet,  
**BIZTOSAN**  
kézhez kapja  
**FÉLÁRON!**  
Telefon:  
**0742-828-647**

### Vásárhelyi lány a Sének séfében

László Andrea Beáta fiatal kora ellenére gyorsan halad felfele a gasztronómiai ranglétrán, jelenleg London egyik luxusszállodájában főszakács-helyettes, és a Sének séfé műsorban egy bárányborda-különlegességgel sikerült kiérdemelnie a továbbjutást biztosító két kést.

2.

### A kiteljesített lehetőség

Október 12-én a szovátai Teleki Oktatási Központban adták át a szövetség Ezüstgyopár díjait azoknak a pedagógusoknak, akik szakmájukat hivatás-ként gyakorolva, közösségüket önzetlenül szolgálva teremtettek értéket, nyújtottak kiemelkedő teljesítményt.

5.

### Még mindig nincs vízellátás a községben

Sok új beruházást, tervet valósított meg az Ákosfalvi Polgármesteri Hivatal, vannak azonban olyan gondok, amelyek évek óta problémát jelentenek a községben.

6.

**SAMIRA üzlet**  
Marosvásárhely, Bartók Béla utca 13. szám

**Târg de Covoare**  
carpeta

**Őszi szőnyegvásár**  
október 16–20. között!

Szerda  
Csütörtök  
Péntek  
Szombat  
Vasárnap

**Naponta 8–20 óra között**  
**kedvezményes áron vásárolható!**

Ajándék vár minden vásárlóra! Telefon: 0265/269-295; 0740-187-603.

### Támogatás a fogyatékkal élőknek

Huszonháromezer lejig terjedő támogatást fognak kapni a sérült személyek modern eszközök beszerzésére. A támogatást értékjegy (voucher) formájában kapják kézhez ettől a héttől kezdődően – jelentette be Viorica Dăncilă miniszterelnök a hétfői kormányülésen.

Az értékjegyeket például a látáskárosultak olvasóeszközre, a mozgáskorlátozottak kerekesszékre, a halláskárosultak hallókészülékére használhatják, de más, a fogyatékkal élők számára kifejlesztett eszközöket is beszerezhetnek. A projekttel többek közt azt akarják elérni, hogy a sérült személyek is állást vállalhassanak, mert hasznosítani kell munkaképességüket, mondta a miniszterelnök.

A 23 ezer lejes felső értékű voucherrel mellett a kormány azzal is támogatja a fogyatékkal élőket, hogy 12 hónapon át 2.250 lejes havi támogatást nyújt azoknak a munkáltatóknak, akik sérült egyént foglalkoztatnak. (Agerpres)

### Aktuális Csúszópénzellenes menedzsment

Antalfi Imola

Újfajta menedzsmentet vezet be az egyik romániai kórház: a csúszópénzellenes. A Fehér Megyei Kórház igazgatója jelentette be a hírt, elmondva, hogy a rendszer egyik elemeként olyan eszközökkel látták el a kórházi osztályok egy részét, amelyeken keresztül a betegek bejelenthetik, ha a személyzet pénzt kér tőlük. Ezzel egyidejűleg betegelégedettségi vizsgálatot is végeznek, a páciensek az ellátás minőségéről nyilatkozhatnak. A válaszadás névtelen, a válaszokat bizalmasan kezelik, statisztikai módszerekkel dolgozzák fel – tette hozzá.

Igen, ez egy fejlettebb, valószínűleg elektronikus – és bizonyára drágább – változata lehet azoknak a korábbi dobozoknak, amelyeket a kórházi folyosókra szereltek fel évekkel ezelőtt, amelyekbe névtelenül lehetett belejteni a kézzel írt panaszlevelet. Persze igen ritkán akadt egy-egy bátrabb páciens, aki meg merte „üzenni” a kórházvezetésnek, hogy az ápoló vagy nővér feléje sem nézett, amíg nem kapta meg a „kis figyelmességét”, avagy azt, hogy a doktor visszahívta akkorra, mikorra összegyűlnek a műtéthez szükséges eurók. (Természetesen nem általánosítottunk, tisztelet a kivételnek.) Vagy: hogy nem volt a beutalás ideje alatt még ágyneműje sem, egy tiszta lepedőért is rimázkodni kellett, a gyógyszerek, kötszerek egy részét otthonról, illetve a közeli patikából vásárolták meg a hozzátartozók.

A csúszópénzellenes menedzsment bizonyára el fog terjedni, hiszen a szaktárca kicsit „rászállt” a kórházakra, kideríteni, hogy a nagy béremelések után mennyire él még a hálapénz (csúszópénz)

(Folytatás a 3. oldalon)







## A kiteljesített lehetőség

# A pedagógusszövetség díjkiosztó ünnepsége Szováton

**„A jó tanár a lehetőséget mutatja meg tanítványainak”, azt a lehetőséget, amelyet diákjainak tehetsége, kitartó munkája teljesít ki – fogalmazta meg Németh László szavaival Siklódi-Burus Botond, az RMPSZ elnöke annak a teljesítménynek a lényegét, amelyet a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetsége ünnepélyes körülmények között kiosztott díjaival évente, illetve két évente értékel.**

**Bodolai Gyöngyi**

Október 12-én a szováti Teleki Oktatási Központban adták át a szövetség Ezüstgyopár díjait azoknak a pedagógusoknak, akik szakmájukat hivatásként gyakorolva, közösségüket önzetlenül szolgálva teremtették értéket, nyújtottak kiemelkedő teljesítményt. Kós Károly-díjban részesültek azok a diákok, akik magyar nyelvből, Bolyai Farkas-díjban azok, akik matematikából országos és nemzetközi versenyek legjobbjaként bizonyították tudásukat, tehetségüket. A Mákvirág díj különböző fokozataival jutalmazták idén is a megyéjükben legjobb tanulmányi eredményt elért, példás magaviseletű középiskolásokat.

### Tisztelgés tudósaink emléke előtt

Nem véletlen, hogy a szövetség az ősz folyamán szervezi meg ezt a különösen szép pedagógus- és diákünnepet, amelyen a tudás előtt hajtának fejet. Novemberben, a Magyar Tudományos Akadémia megalapításának évfordulóján tartjuk a magyar tudomány ünnepét, és szintén novemberben van a magyar tudomány napja Erdélyben, amellyel az Erdélyi Múzeum-Egyesület megalapítása előtt tisztelgünk. Díjaival a pedagógusszövetség azoknak az erdélyi tudósoknak állít emléket, akik „küzdelmes időben vitték a magyar tudomány, az oktatás és a kultúra zászlaját”. Apáczai Csere János, Bolyai Farkas, Kós Károly eszméi, céljai, bár szinte hihetetlennek tűnik, még ma is aktuálisak. „Erdélyi magyar pedagógusokként neves erdélyi tudósainkra nemcsak emlékezni kötelességünk, hanem folyamatosan felül kell vizsgálnunk”, hogy megvalósult-e az, amiért dolgoztak: a korszerű magyar tudomány, az önálló magyar oktatás – hangsúlyozta beszédében a szövetség elnöke.

### RMPSZ-díj

Burus Siklódi Botond egy Eötvös József-idézetrel utalt arra, hogy félig sem olyan fontos az, amit a pedagógus tanít, mint az, ahogyan tanítja. Az iskolában hallott ismeretek legnagyobb részét elfelejtjük, de a jó tanár, aki bátran, meghátrálás nélkül gyakorolja mesterségét, emberségben, tudásban olyan példát mutat, amire tanítványai mindig hálával és szeretettel emlékeznek. Az Ezüstgyopár díj annak elismerése, hogy a díjazottak értékes tagjai erdélyi magyar társadalmunknak, értelmiségi közösségünknek.

A szövetség elnöke bejelentette, hogy ettől az évtől RMPSZ-díjjal értékeli azon kollégák tevékenységét, akik sokat tettek a szervezet működéséért. Az idén ezt a díjat Oláh János, a Beszterce-Naszód megyei pedagógusszervezet leköszönő elnöke, valamint a moldvai csángó magyar oktatási program koordinálásában vezető szerepet vállaló Márton Attila, illetve Majzik Tamás és Bilibók Jenő kapták.

„A jó nevelő örök tanuló, s azonnal fölismeri, ha nálánál különb ta-

nítványra talál” – idézte Pilinszky János szavait dr. Lőrinczi Zoltán, az Emberi Erőforrások Minisztériumának nemzetközi ügyekért felelős államtitkára. Beszédében köszönetet mondott a szövetségnek azért, hogy megalapította az átadásra kerülő díjakat, amelyekkel – a magyar kormány által kitűzött célokkal összhangban – elismerésben részesíti azokat a pedagógusokat, akik a romániai magyar közoktatás megmaradását és fejlesztését, az anyanyelvi kulturális örökség megtartását szolgálják tevékenységükkel. Köszöntötte a kiváló teljesítményt elért diákokat is, akiknek eredményeit tanáraikkal egyszerre ismerik el. A diákoknak szóló üzenetként Vörösmarty Mihály Gondolatok a könyvtárban című verséből és Kós Károlytól idézett.

Majla Júlia, a Közoktatási Minisztérium Kisebbségi Oktatásért Felelős Igazgatóságának vezérigazgatója Kovács Irén Erzsébet, a kisebbségi oktatásért felelős államtitkár és kabinetje nevében szövegezte és elismeréssel az RMPSZ munkájáról, amelybe a színvonalas rendezvények, képzések mellett beletartozik a példaértékű életpályát befutó pedagógusok és a kiemelkedő eredményeket elért példamutató magaviseletű diákok díjazása. Valamennyien hiszik és vallják, hogy a tudás hatalom, amellyel nem visszaélni, hanem élni kell. Tevékenységükkel hozzájárulnak nemzeti értékeink öregbítéséhez, a romániai magyar közoktatás megmaradásához és fejlesztéséhez, az anyanyelvi kulturális örökség megtartásához.

### Ezüstgyopár díj 43 pedagógusnak

A következőkben Sarkadi Zoltán műsorvezető olvasta fel annak a 43 pedagógusnak a méltatását, akiket a szövetség országos elnöksége – a megyékből érkezett javaslatok alapján – a két évente kiosztott Ezüstgyopár díjra méltónak talált. Öröm volt hallgatni, hogy Erdély-szerzte mennyi kiváló óvodapedagógus, tanító, a legkülönbözőbb reál és humán tantárgyat oktató tanár dolgozott és dolgozik, akik a szakmai elkötelezettség mellett felelősségérzettel vállaltak részt annak a szövetség elnöke vagy többségében magyarok lakta kis és nagyobb falunak, városnak a tudományos, művelődési és egyházi életében, ahol munkásságukat kifejtették, kifejtik. Jó példa volt erre az Érendréden született, Marosvásárhelyen és Kolozsváron tanult, a sepsiszentgyörgyi Plugar Sándor Művészeti Liceumban oktató Sipos Zoltán zenetanár példája, akinek



A jelen levő Ezüstgyopár díjasok

Fotó: Bodolai Gyöngyi

Pro Musica kamarakórusa meglepetésként érkezett a díjadó ünnepségre, amit műsorával megnyitott és bezárt. A tanár úrról szóló, Szabó Margit által jegyezett méltatás befejező mondata pedig így hangzott: Sipos Zoltán pedagógiája egyszerű és letisztult: megszerettetni a zenét alázatos, hívó, emberközpontú magatartással.

Megyéinkből hat pedagógus kapott Ezüstgyopár díjat, Szászrégen hírneves matematikatanárnője, Máthé Márta post mortem. A többiek névsor szerint: Fejes Réka, a Maros Megyei Tanfelügyelőség magyar tanítókért felelős szakfelügyelője, Haller Béla, a Bolyai Farkas Elméleti Liceum francia és olasz szakos tanára, Kiss-Miki Melinda Magdolna szászrégeni tanítónő, Szász Mária, a Vámosgálfalvi Általános Iskola fizika-kémia szakos tanárnője és Tóth Katalin, a magyarsárosi Bandi Dezső Általános Iskola tanítónője.

Az elismerő oklevelet, érmet és a díjazottak nevét tartalmazó füzetet, valamint egy szál fehér rózsát a szövetség vezetői, Siklódi Burus Botond, Halász Ferenc, Kiss Imre és Virág Erzsébet adták át.

„A jó tanár a lehetőséget mutatja meg tanítványainak. Ezt a lehetősé-

get kaptátok ti is, kedves Mákvirág, Kós Károly- és Bolyai Farkas-díjasok. A lehetőséget, melyet a ti tehetségetek és kitartó munkátok teljesített ki. Ti vagytok családoknak és a nagy közösségnek, ennek a nemzetnek a reménységei. Itt ülnek a jövő sikeres kutatói, feltalálói, tanárai, felelős vezetői” – szövegezte beszédében a fiatalokhoz Siklódi Burus Botond, és a tudásban, a majdani szakértelembe való gazdagodást, tanáraiuknak erőt és kitartást kívánt, hogy tovább támogassák a tehetséges tanulók kibontakozását, a tehetségek ápolását, majd megköszönte a szülőknek, hogy az otthoni körülmények biztosításával mindezt lehetővé tették.

### Anyanyelvű és matematikából a legjobbak

A Bolyai Farkas- és Kós Károly-díjak kiosztása következett, amelyekkel a matematika, illetve a magyar nyelv és irodalom, valamint az anyanyelvápolás terén kiemelkedő eredményeket elért diákokat részesíti elismerésben az RMPSZ Tehetséggondozó Tanácsa. A pontozási rendszer során értékelték a diákok országos és Kárpát-medencei versenyeken elért eredményeit és megjelent sajtó irodalmi munkáit. Mindkét díj emlékéremből, oklevélből és pénzdíjazásból áll – ismertette Virág Erzsébet, a Kós Károly-díj egyik gondozója.

A díjat a 9. osztályban elért teljesítményéért Nánia Hanna, a kézdíjárshelyi Nagy Mózes Elméleti Liceum diákja, Ványi Emese tanítványa vehette át. A 10. osztályban elért eredményeiért László Zsuzsannát, a Bolyai Farkas Elméleti Liceum tanulóját, Murvai Éva tanítványát díjazták. A 11. osztályos teljesítményéért Burchardt Zsófia, a Kolozsvári Református Kollégium diákja, Rácz Melinda tanítványa kapta a Kós Károly-díjat, a 12. osztályban szerzett érdemeiért Kasza Tamást, a nagybányai Németh László Elméleti Liceum volt diákját, Váradi Izabella tanítványát díjazták.

Bolyai Farkas-díjban részesültek elmúlt évi teljesítményükért: 9. osztály: Éles Júlia – Kölcsey Ferenc Főgimnázium, Szatmárnémeti (tanár Ványi Emese), 10. o.: Arva

Norbert Ákos – Ady Endre Elméleti Liceum, Nagyvárad (tanár Báthori Éva), 11. o.: Miklós Csenge – Székely Mikó Kollégium, Sepsiszentgyörgy (tanár Ugrov Szabolcs), 12. o.: Fazakas Borbála – Báthory István Elméleti Liceum, Kolozsvár (tanár Szilágyi Judit).

### Mákvirág díj a megyei évfolyamelsőknél

A megye legjobb 9., 10., 11., 12. osztályos tanulója címmel, a Mákvirág díjra a tantárgyversenyeken kiemelkedő eredményeket elért, kulturális és sportrendezvényeken díjazott, példás magatartású tanulók pályázhatnak, akik a díj mellé jutalmként szováti táborozást kapnak. A Mákvirág díjnak négy fokozata van. A bronz annak a diáknak jár, aki egy évben, az ezüst, aki két évben, az arany, aki három, és a gyémánt, aki mind a négy évben megyéje legnagyobb pontszámot elért tanulója. A díjazottakat az ötletgazda Lászlófy Pál, az RMPSZ tiszteletbeli elnöke köszöntötte. Elmondta, hogy minden évben a fiatalítja, hogy találkozik a romániai magyar diákság legjobbjával, akiktől azt kérte, hogy ne engedjék el egymás kezét. Hangsúlyozta, hogy nem tart prédikációt arról, hogy a szülőföldön kell maradni, azt viszont kéri, hogy ne felejtsek el, honnan indultak, és próbáljanak segíteni azokon, akik otthon maradtak.

A díj bronz fokozatát 9., 10., 11. és 12. osztályban elért eredményeiért 21 diák vehette át. Köztük vannak Szilágyi Botond és Szilágyi Sándor Zolt, a Bolyai Farkas Elméleti Liceum diákjai. Ezüst fokozatot 11-en, arany fokozatot 9-en értek el, köztük a három éven át megyénkben első helyen álló Derzsi Dániel bolyais diák, a tíz gyémánt fokozatos (ma egyetemi hallgató) között van Ferencz Dániel, aki ugyancsak a Bolyai középiskolában végzett.

Az ünnepségen a Mákvirág díjasok zenével, szavalattal, ügyességi és bűvészműtárványokkal szórakoztatták a közönséget. Fellépett a sepsiszentgyörgyi Pro Musica kórus is, amely meglepetésként vett részt karvezetőjük díjazásán. A díjkiosztó nemzeti imánk elnevelésével ért véget.



Mákvirág díjas diákok

# ÁKOSFALVA

Szerkesztette: Kaáli Nagy Botond

## Élményfürdő Harasztkeréken, új épületek a község falvaiban

**Az eltelt esztendő terveire, projektjeire és az ezekhez kapcsolódó megvalósításokra vonatkozó kérdéseinkre Osváth Csaba polgármester számos épülőfélben lévő létesítményt felsorolt, és több nívó, jó ízléssel megrajzolt látványtervet mutatott.**

– Az elmúlt két-három év alatt nagyon sok olyan projektet, beruházást indítottunk el, amelyek egy kicsit városiasítják a községet. Nem szeretnénk városi címet, de minden kell, ami a városban van: orvos, út, bank, iskolák, szabadidőközpontok, művelődési házak és hasonlók. Van mentőállomásunk, katasztrófavédelmünk, személyi nyilvántartónk, földhivatalunk, helyi rendőrségünk. És minden év elején úgy próbálunk költségvetést tervezni, hogy amink nincs, az megvalósulhasson, és az életkörülményeken javíthassunk. Ezt sokan látják és sokan igénylik. Felsorolok párat a beruházásokból, tervekben: Göcsön az idén kezdődik egy multifunkcionális épület felépítése, ami művelődési házat, iskolát,

óvodát, vendégházat, orvosi rendelőt, előtte játszótérrel, parkolót, sportpályát jelent. Van iskolánk, óvodánk, művelődési házunk, amelyet az egyháztól bérelünk. A romos épületeket felújítottuk ugyan, de azok már idejüket múlták, és egy fejlődő faluban kötelező módon kell legyen egy szép új épület, amelyben a felsoroltak helyet kapnak. Ezt helyi, önkormányzati pénzből valósítjuk meg. Minden 2-3 évben meg tudjuk engedni magunknak, hogy helyi forrásból különböző beruházásokat eszközöljünk.

Ákosfalva, Cserefalva, Székelyvaja és a többi település aszfaltozását helyi pénzből végeztük ott, ahol nem megyei vagy országútról van szó. A község összes falvának szinte minden utcáját leaszfaltoztuk: a kilenc faluban kevesebb mint három kilométer aszfaltozatlan utcánk van, és ezek is utcavégződés vagy olyan utcák, amelyek mostanában létesültek, és nem szerepelnek még a nyilvántartásban.

Ákosfalván is modernizálásra, új

kultúrotthon építésére kerül sor. A régi iskola több mint egy éve már nem üzemel, készül a sportszarnok mellett az új iskolánk, ahol a napközi, az óvoda és az elemi osztályok kapnak helyet. 20.200 négyzetméteren fekszik, földszinti és emeleti termekkel, ahol étkező, konyha is helyet kap. Kell bővíteni az iskolarendszert, a mai igények szerint kell építenünk, és meg vagyok győződve arról, hogy a mai elvárásoknak eleget fog tenni, és akkor a szülők is idehozzák a gyerekeiket, nem csak Ákosfalváról. Az átadás jövő május végére várható. Ezt állami pénzből álljuk. Az épülő ákosfalvi kultúrotthonnál hét orvosi kabinet, vendégházak, vendéglátóipari egység, amfiteátrum lesz. A régi iskolára, a vele egy udvaron lévő régi kultúrotthonra és ugyanott az új művelődési házra egy időben szeretnénk megkapni a bontási és az építkezési engedélyt. A régi iskola helyén zöldövezet, parkoló, park épül, a régi kultúrotthon helyére pedig az új.

Hosszú évek óta próbálunk olyan beruházásokat összehozni, amelyek segítségével a hovatarozásunkat, a hagyományainkat, a történelmünket ápolhatjuk. A nyárádszentbenedeki Toldalagi-kastély nagyon romos állapotban volt. A tulajdonjoga ugyan nem a miénk, és nem műemlék, ennek ellenére a felújításánál igyekszünk megőrizni az épület eredeti formáját. Több éve javítjuk, betongerendákkal erősítettük meg, sok teherautónyi szemetet hordtunk el belőle. Szeretnénk olyasmit létesíteni benne, amire igény van, például turisztikai központot, muzeumot, diákáboroknak helyet adó otthont, ami hasznos a közösség és vendégeink számára is.

Ugyancsak több éven keresztül a



Készülőben a harasztkeréki élményfürdő medencéi

Fotó: Nagy Tibor

polgármesteri hivatal támogatta az egyházainkat a ravatalozók megépítésében. Kötelességük volt, hogy telket szerezzenek és telekeljenek, a miénk pedig, hogy pályázati kiírással az egyházakat támogassuk, és felépülhessenek a ravatalozók. A község területén ez mindenütt sikerült, kivéve Ákosfalvát. Nem találunk megfelelő helyet, mi a pályázatokat kiírtuk, ezeket megnyerték, de a telkek nem voltak alkalmasak rá. Mostanra ezen túl vagyunk, megvannak az engedélyk, és úgy vélem, hogy a jövő év tavaszán a ravatalozó építése elkezdődhet azon a területen, amelyet a polgármesteri hivatal adott, és amely a temető közelében van – így a gyászmenetnek nem kell a főúton végigmennie, könnyen megközelíthető a főúttal párhuzamos utcán, és van parkoló, villanyhálózat. Nagyon nagy veszélynek voltak kitéve a végtiszteseket tévők, ez most megoldódott.

Több mint három éve nagy beruházásokat végzünk Harasztkeréken. Ott is van új út, kultúrotthon és hasonló, de úgy éreztem, hogy olyasmit kell létrehozunk, amellyel a többiek egy lépéssel magunk után hagyjuk. Megterveztünk ezért egy olyan szabadidőközpontot, amely belső és külső medencével, 41 méteres jacuzzival rendelkezik, és igazi élményfürdővé válhat. Úgy

számoltuk, hogy három-négy év alatt egy ekkora beruházást megbír a község. Ákosfalván van már két strandunk – egy Benedeken és egy a volt téesz udvarán –, ezek mindig tele vannak. Ám Harasztkeréken működik egy lovarda, és emiatt akkora esténként a forgalom, mint egy városban. Úgy gondoltam, ha már amúgy is ennyien járnak ide, a látogatókat és a helyi gyerekeket is képviselve kössük össze az olyan programokat, mint a lovaglás és az úszás. Ez okból a község iskoláiban tanuló diákokat díjmentesen szállítjuk majd oda, és úszótanfolyamokat indítunk nekik, hogy megtanulhassanak úszni. Eddig a mi költségünkön megtanítottuk őket táncolni, most megtanítjuk a következő generációt úszni. Az élményfürdő 80 százalékban elkészült, a vizet egy ötven méter mélységben talált forrás biztosítja, a vízszűrő, -csereleő berendezéseink a legkorszerűbbek, a forrásnak óránként több mint ezerliteres hozama van. A vizet laboratóriumban vizsgálják, és az eddigi eredmények szerint nagy a valószínűsége, hogy gyógyhatása van – 30-40 méteren kékpala-hegyet találtak a medencék alatt, mellett. December 30-a az átadási határidő, reményeink szerint jövőre már a vadonatúj harasztkeréki élményfürdőben fürödhetnek az érdeklődők.



Épül az új ákosfalvi iskola

## Még mindig nincs vízellátás a községben



**Sok új beruházást, tervet valósított meg az Ákosfalvi Polgármesteri Hivatal, vannak azonban olyan gondok, amelyek évek óta problémát jelentenek a községben. Ottjártunkkor ezekről is beszélgettünk.**

– A felháborodásomnak hangot kell adjak, és ezt meg is indokolom. A legégetőbb gondunk, hogy a csatornarendszer és a vízhálózat Ákosfalva községben nem a helyi elvárások szerint valósul meg. Az ügyben érintett mindegyik felelős állami intézmény keresi a kibúvót, de konkrét lépéseket senki sem tesz – árulta el Osváth Csaba. – A tegnapi

(múlt héten – a szerk.) megkerestek az Aquaserv mint a megyei vízszolgáltató képviselői, és elmondták, mindent megtesznek, hogy a térség szolgáltatója lehessenek, ennek ellenére 2019-ben még nagyon a kezdetén vagyunk a munkálatoknak. Az elkövetkező 2-3 évben, ha minden jól megy, esetleg számíthatunk vízellátásra, de semmiképpen sem hamarabb. Azon lovogolnak, hogy a nyárádszeredai gáttól, tisztítótól kellene ellátni a Nyárádmentét. Nem vagyok szakmabeli, de véleményem szerint a Nyárád a közel 50.000-es nyárádmenti lakost nem tudja ellátni vízzel. Ha pedig el tudná látni, akkor kiszáradna. Vi-

lág szintű felmelegedéssel küszködünk, a mi kútjaink, vizeink sem olyan hozamokkal rendelkeznek, mint eddig. Látok azonban fejlődési lehetőséget a térségben, és egyik beruházásunkat sem a mának csináljuk, jó pár évvel előre tervezünk. Ennek a vidéknek bővülnie, fejlődnie kell. A kormány, az állami intézmények dolga ez, az önkormányzatoké pedig az, hogy ha megvan a vízellátás, akkor rögtön tudjanak csatlakozni rá, és anynyian csatlakozzanak, ahányat el tud látni a rendszer. Szárazság van, sok ember vízproblémával küszködik, a probléma a teljes községet érinti. Nálunk mindenki a kútból vezeti a vizet. Elúszott 10-15 év, amely alatt csak hitegettek bennünket, a lakoságnak tudnia kell, hogy a közeljövőben sem lesz vízellátás, és ez nem a polgármesterek, nem a község hibája – a projektjeink rég készen vannak, tudnánk csatlakozni, csak be kell vezessék a hálózatba a vizet. A kifogás szerint nem tudtak időben lépni, vagy nem volt pénz, vagy amikor volt, a liciteket megtámadták, bürokráciai gondokba ütköztek. A csatornázással hasonló a helyzet. Ameddig nincs víz, nincs szükség csatornára sem. Ennek ellenére mi a teljes dokumentációt, tanulmányokkal, tervekkel, a tisztítóállomás terveivel, építkezési engedélyekkel benyújtottuk a fejlesztésügyi minisztériumhoz – a ta-

vasztól ott van, és egyelőre nem mozdult semmi. Tudjuk, hogy Ákosfalva nem a világ közepe, de a törekvéseinket, a munkánk eredményét bizonyítottuk, és nem maradhat egy ekkora község vízhálózat vagy a csatornarendszer nélkül. Bizom abban, hogy legalább az utóbbira megkapjuk a pénztámogatást, és legalább annak neki tudunk fogyni. Úgy vélem, hogy ezek regionális projektek kellene legyenek, egy-két összefüggő rendszerrel az egész Nyárádmentén. Mindezek több millió eurós beruházást jelentenek.

A közszállítási Harasztkerék esetében több éve nem működik, ez nagyban befolyásolja a diákok ingázását. Többször nyújtottunk be kérelmet a megyei tanácshoz, a tanács elkészítette a tanulmányt, a minisztérium licitálta, de ennek a kiírásnak egy cég sem tett eleget. Sajnálattal közöljük, hogy ezt nem a hivatal tudja megoldani, hanem a szállítással foglalkozó vállalkozók, de sajnos a licit nem volt vállalkozó.

A megépített, úgy mond modernizált útkereszteződés esetében eleinte nagy tervekkel jártam közös gyűlésekbe a brassói úti vezetőségével, és kezdetben arról volt szó, hogy körforgalmat alakítanak ki. Tudtuk, ha ezt megcsinálják, akkor vagy egy családi házat, vagy a régi kultúrotthont fel kell áldozni. Erről született is egy megegyezés, amelyet annak idején a technokrata kormány lefűjt

azzal az indokkal, hogy nincs rá pénz. Át kellett volna venni az ákosfalvi és benedeki megyei utat, mert kis bekötősvot kellett volna létesíteni, a két, Kolozsvár, illetve Nyárádszereda felől érkező út ugyanis nincsen egy vonalban. De ez nem így történt. Egyszer csak megérkeztek területadasi jegyzőkönyvvel a brassói úti ügy képviselői, meg sem hívtak, szóba sem álltak velem, nekifogtak dolgozni, megcsinálták úgy-ahogy, és amikor hivatalosan is át kellett volna vennünk, azt mondták, ha odamegyek, hívják a rendőrséget, megfogyezték és elkergették a helyi önkormányzati képviselőket, azt mondták, ha fényképeket készítenek az átadásról, be is perelnek. A tavaly decemberben lett volna a hivatalos átadás, és a mai napig sem adták át. Úgy tervezték és építették, hogy a mi hálózatunkra kőkorszaki – 2000-2500 wattos – világítótesteket szereltek, amelyek fogyasztását mi fizetjük. Ráadásul ki sem tudjuk cserélni ezeket a – mai világban már csak virágoskerti designként használt – lámpákat a mi korszerű lámpatesteinkre, mert még nem volt meg a hivatalos átadás. A forgalom sem működik, torlaszok vannak, a gyorsulási és leállási sávok nem felelnek meg a valós igényeknek. Mi minden beruházást pozitívan értékelünk, még ezt is, de azt felrójuk, hogy nem egyeztettek velünk – mondta a polgármester.



# Az olvasó írja

Szerkeszti: Mezey Sarolta

## Felnőtt hallássérültek közösségi napja – hallássérült gyerekek tábora

Az Efatta Koronka Egyesület Marosvásárhelyen és Székelyudvarhelyen a hallássérült felnőtteknek közösségi napot szervez havi rendszerességgel.

Marosvásárhelyen a Gece utcai református egyházközösség gyülekezeti termében, Udvarhelyen pedig a Református Egyház Bocskai termében találkoznak a hallássérültek, közösen imádkozni, ráhangolódni Isten igéjére, és közösségben lenni.

Az egyesület képviselője, Korodi Csaba református lelkész elmondta, hogy huszonegy éve foglalkozik a hallássérültek kolozsvári Kozmutza Flóra iskolájába járó gyerekek hitre nevelésével. Azt tapasztalta, hogy igényük és szükségük van arra, hogy megismerjék Isten igéjét és az egyház tanítását. Miután befejezik tanulmányait, és visszakerülnek lakhelyükre, noha szükségük van továbbra is az ige tanítására, nem biztos, hogy megtalálják azokat a közösségeket, ahova bekapcsolódhatnak. A hallók közössége nem igazán vonzó számukra, hiszen ők a verbális kommunikációból nagyon keveset értenek, ezért bekapcsolódni sem képesek, emiatt „kirekesztettek” válnak és elidegenednek.

Az egyesület szakemberek bevonásával megteremti az optimális feltételeket, hogy hallássérült testvéreink a jelbeszéd segítségével, valamint minél több vizuális eszköz használatával igazi élvezői lehessenek ezeknek az alkalmaknak.

Minden alkalmat áhitattal és imával kezdünk, utána pedig power point-os előadások vannak, ezt követi a közös ebéd. Közösségépítő játékok, valamint személyes beszélgetések következnek a délután folyamán. Úgy éreztük, hogy hasznos és kellemes volt az együtt töltött idő, egy-egy alkalmon 20-25-en vesznek részt. A közösségi nappal az is a céljuk, hogy segítsék a nagyothalókat beilleszkedni a hallók közösségébe, miután megteremtődtek azok a sajátos feltételek, amelyek számukra nélkülözhetetlenek. Így bekapcsolódhatnak majd a városi gyülekezetekbe, közösségre találva.

Idén a két felnőttcsoporttal tanulmányi kirándulásban is volt részünk. Május 25-én és 26-án ötven személlyel autóbussos kiránduláson vettünk részt. Meglátogattuk a csángók földjét, az ezeréves határt, Gyimesfelsőlokon szálltunk meg, majd az aknavásári sóbányában tet-

tünk látogatást, végül Kézdivásárhely és Tusnádfürdő érintésével térünk haza.

Továbbra is várjuk hallássérült testvéreink jelentkezését ezekre a közösségi alkalmakra, legközelebb Marosvásárhelyen október 26-án és Udvarhelyen november 30-án találkozunk de. 10 órától.

A Kolozsváron tanuló hallássérült gyerekek nyári keresztyén tábort immár 26. alkalommal szerveztük meg Parajd mellett, a Bucsinon, július utolsó hetében.

Sokan vettek részt ez alkalommal táborunkban, a felügyelő tanároknak külön köszönet. Tanár munkatársaim Iuoras Iлона, Vass Kinga, Blaga Júlia, Kutasi Melinda, Józsa István, Feri Gyöngyi voltak.

A bibliai történetek a nyári bibliai anyagát követték. A foglalkozások az alábbiakkal bővültek: faragás, melyet Márton Bála szovátai tanár, faragómester vezetett. Bonczidai Dezső marosvásárhelyi bábész egész napos foglalkozást tartott Bábkészítés és bábjáték mottóval. Székelyudvarhelyről Varga Zsuzsanna és férje, Géza voltak a meghívottaink, akik segítségével a mézespogácsa-díszí-



téssel ismerkedhettek meg a gyerekek. A kézműves-foglalkozásokat Józsa István vezette nagy hozzájárulással. Szovátán is töltöttünk egy napot, ahol a Medve-tóban fürdöttünk, és meglátogattuk a várost, valamint a Teleki Oktatási Központ jóvoltából ingyenesen kaptunk.

Köszönetet mondunk a Kereszt-

yén Alapítvány sepsiszentgyörgyi fiókjának, az Irisz Ház által a HEKS, az EPER, a Brot für die Welt és az ERGON támogatási alapjaiból lehvott támogatásokat, továbbá a Maros Megyei Tanácsnak és a Teleki Oktatási Központnak.

Korodi Csaba

**A rovatban közölt levelek tartalmáért, a tényállítások hitelességéért a szerzők a felelősek. Elektronikus postán is fogadjuk leveleiket. A levélírók minden esetben tüntessék fel telefonszámukat és lakcímüket. Címünk: nepujzag@e-nepujzag.ro**

## Hajnali gondolataim

Pirkad a reggel, világosodik, ébrednek, de a napnyugtával majd én is lepihenek.

Korán hajnalban még nyüzsög bennem a gondolat: mit kellene tenni ma, de átgondoltam a tegnapomat is, hogy mit nem tettem jól a környezetemmel. Meghallgattam és megértettem-e, hogy van, amit más másképpen értelmez?

Kávézárkor erőt kérek, gyönyörködöm a szőlőn boldogan csivitelő seregélyeken, ismerőseim, a galambok az udvaromon is párban turbékolnak, élelmet keresve, velem már mit sem törődnek, szinte irigylem őket.

Lelassultam, testemet éveim száma és súlya terheli.

Na de azért mi, marosvásárhelyiek szerencsések vagyunk. A fiatalok teszik a dolgukat, hirdetik is, hívnak is, sok lehetőség van: színház, koncertek, könyvbemutatók, úti beszámolók, kiállítások stb., stb. Amikor tehetem, magam is ott

vagyok, ilyenkor felfrissülök, feltöltődöm.

Igen sokan át kellene adják a helyüket a fiataloknak, akik lendületesek, értelmesekek, rég megérdelek, hogy biztassuk, dicsérjük, elismerjük őket.

Az ifjak segítenek nekünk is, hogy elviselhetőbb legyen az életünk.

Magam is, aki 20 éve nyugdíjas vagyok, úgy érzem, ebben a korban is érdemes jót tenni, mindent derűsen látni, bízni Istenben.

Nyugodjunk bele – így megy az élet tovább és mindig csak tovább. Így van ez jól, másként nem is érdemes tovább...

Gondolataim a Biblia soraival zárom:

„Ne aggódalmaskodjatok tehát a holnap felől; mert a holnap majd aggódalmaskodik a maga dolgai felől. Elég minden napnak a maga baja.” (Máté 6:34)

Piroska néni



## Elkészült Románia eddigi legnagyobb radonkockázati térképe[\*]

A BBTE Constantin Cosma Laboratóriuma (LiRaCC) irányításával valósult meg az a kutatás, amely Románia középső és nyugatibb térségeiben a talajgáz és az ivóvíz radon-aktivitáskonzentrációját vizsgálta. A nemességzők csoportjába tartozó radon ( $^{222}\text{Rn}$ ) az egyik legnehezebb gáz, radioaktív, az Egészségügyi Világszervezet (WHO) tájékoztatása szerint a dohányzás után a tüdődaganat második legfontosabb kiváltó tényezője. A radon okozta sugárterhelés mértékét leginkább a földrajzi elhelyezkedés, geológiai viszonyok, időjárási tényezők, valamint az életkörülmények határozzák meg. Romániában a talaj és az ivóvíz radon-aktivitáskonzentrációja az esetek többségében nem haladta meg az Európában elfogadhatónak tekintett értékeket.

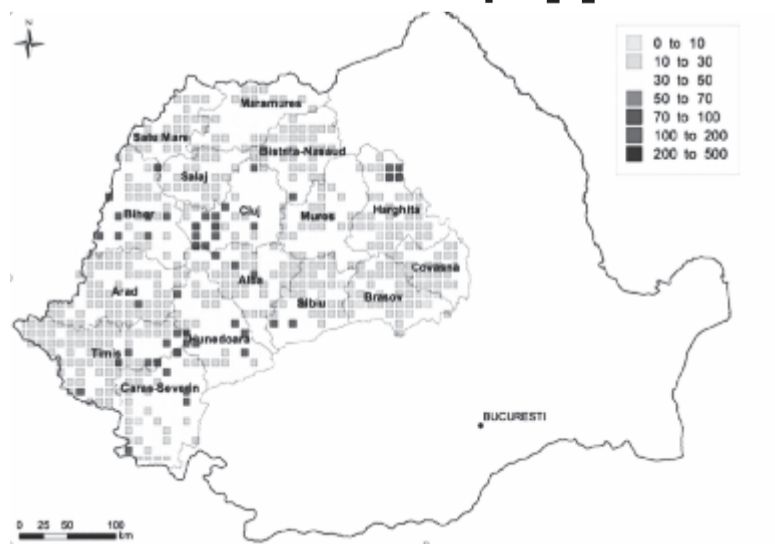
Napjainkban a környezet elemzésekor egyre nagyobb hangsúlyt fektetnek az ionizáló sugarak jelenlétére, ezek nagyságának és emberi szervezetre gyakorolt hatásának vizsgálatára. A 2010-es Euratom-szerződés 35. és 36. cikkelye

alapján az EU-tagállamok legfontosabb céljai közé sorolandó a környezeti radioaktivitás mérése és monitorozása. A lakosság természetes eredetű sugárterhelésének mintegy a felét jelenti a radonkitettség, amelynek elsődleges forrása a beltéri levegőben felgyülemelő radon. A talaj és az ivóvíz radon-aktivitáskonzentrációjának a feltérképezése a térhasználat szempontjából kiemelt jelentőségű. Romániában ez az első olyan kutatás, amely nagy, az ország területének körülbelül 42%-át lefedő területen, 16 megyében vizsgálta a radon-aktivitáskonzentrációt.

A 2012 és 2018 között végzett mérések alapján a talaj radon-aktivitáskonzentrációja 0,2 kBq/m<sup>3</sup> és 179 kBq/m<sup>3</sup> között változott, átlagértéke pedig 29,3 kBq/m<sup>3</sup> volt, ami hasonló az európai talajtípusokra jellemző értékeihez. A legalacsonyabb radon-aktivitáskonzentrációt az Erdélyi-medencében, illetve a Bánságban mérték, a Nyugati-alföldet közepes értékek jellemezték, a legmagasabb aktivitáskonzentraci-

ókat pedig a Keleti-Kárpátok területén mutatták ki.

Az ivóvízben a radon-aktivitáskonzentráció átlagértéke 9,8 Bq/l volt, ami körülbelül tízszer alacsonyabb, mint a román kormány által elfogadhatónak ítélt felső küszöb. A vizsgált 2452 minta közül mindössze 16 minta radon-aktivitáskonzentrációja haladta meg a Romániában elfogadott 100 Bq/l értéket. Az üledékes és törmelékeny-üledékes alapkötetű területeken, az Erdélyi-medencében és Bánságban, ezen belül Temes és Arad megyékben mérték a legalacsonyabb (10 Bq/l alatti) aktivitáskonzentrációkat. Középes radon-aktivitáskonzentrációt (10 Bq/l-30 Bq/l) a Nyugati-alföld ivóvízeiben, leginkább a Bihar megyeiekben mérték, magas értékeket (30 Bq/l-100 Bq/l) pedig az Erdélyi-középhegységben, valamint a Keleti- és a Déli-Kárpátokban. Az eredmények azt mutatják, hogy a radon-aktivitáskonzentráció alacsonyabb az üledékes, illetve törmelékeny-üledékes alapkötetű, mint a kristályos vagy magmás alapköze-



(A talaj radon-aktivitáskonzentrációja a vizsgált övezetekben. Forrás: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0048969719308496>)

tek esetében. Az eredmények alapján a víz radon-aktivitáskonzentrációja elenyésző mértékben befolyásolja a beltéri radonkoncentrációt.

[\*] B. BURGHELE, A. ŢENTER, A. CUCOŞ, T. DICUA, M. MOLDOVAN, B. PAPP, K. SZACSVAI, T. NEDA, L. SUCIU, A. LUPULESCU, C. MALOŞ, Ş. FLOORICĂ, C. BACIU, C. SAINZ (2019): The FIRST large-scale mapping of radon concentration in soil gas and water in Romania. Science of The Total Environment, Vol. 669, 887-892.



## Konferencia a műtrágya világnapján

## A jövő energiaforrása

**Október 13-a, a műtrágya világnapja alkalmából hétfőn délelőtt a marosvásárhelyi Privo szálloda tanácstermében konferenciát szervezett az Azomureș vegyi kombinát. A szakértők a történeti háttérből kiindulva ismertették a kombinát fontosabb termékeit és a műtrágyázás hasznát a mezőgazdaságban.**

Először 2016. október 13-án tartották meg a műtrágya világnapját. Ennek oka, hogy 1908-ban Fritz Haber és Carl Bosch ezen a napon szabadalmaztatták az ammóniaszintézis eljárását. A technológiai innovációnak és fejlesztésnek köszönhetően az európai ammóniaüzemek a világ legenergiahatékonyabb üzeméi közé tartoznak. Az esemény fő célja, hogy a föld lakosságát a műtrágyák előnyeiről és felhasználásáról tájékoztassa, és hogy világszerte támogassa a mezőgazdasági kutatást és innovációt a fenntartható jövő érdekében. Napjainkban a műtrágyáknak köszönhető a világ élelmiszer-termelésének 50 százaléka, és ez az arány csak nőni fog, mivel a föld népessége a mai 7,2 milliárdról várhatóan 9 milliárd fölé nő 2050-re, és az elkövetkezendő évtizedekben rohamosan nő az élelmiszer-szükséglet. Mint ismeretes, az idén teljes mértékben elhasználtuk a föld energia-készletét, ami azt jelenti, hogy felborult az egyensúly, ezért felüljük bolygónk tartalékait. A műtrágya nemcsak a mezőgazdasági termelékenységét serkenti, hanem energiáról is.



Az Azomureș kombinát a Privo szállodában rendezett konferenciára elsősorban szakembereket, de középiskolás és egyetemista diákokat is meghívott, olyan személyeket, akik érintettek a műtrágya előállításában, forgalmazásában, felhasználásában és nem utolsósorban a majdani kutatásban, amely továbbfejleszti a jelenlegi technológiát. A szakhatóságok és a média képviselői is ott voltak a tanácskozáson.

Argeime López, a kombinát kutatási osztályvezetője a műtrágya előállításának történelmi háttéréről beszélt. Elmondta, hogy 1880 és 1908 között a nitrogénben gazdag tápanyagokat Dél-Amerikából szállították. A Dél-Amerikából szállított nátrium-nitrát (chilei salétrom) messze nem volt elég, egyre nagyobb igény volt nitrogéntartalmú műtrágyára. [Sz.m.: A mezőgazdaság ebben az időben szerves trágyára, denevérganóra és más, nitrogénben gazdag anyagokra támaszkodott. A múlt század elején ugyanis a tudósok felhívták a figyelmet arra, hogy a termőtalajok nitrogéntartalmának kimerülése világméretű éhínséget okozhat, már akkor sokan úgy vélték, hogy a föld

népessége túl gyorsan nő ahhoz, hogy egyensúlyt lehessen tartani a fogyasztási szükséglet és termelés között.

Fritz Haber 1868-ban, borszlói – Wrocław, Breslau – zsidó családban született. 1894-ben professzori állást kapott a karlsruhei műszaki egyetemen. Fáradságos kísérletek sorozatával lefedte az ammóniaszintézis alapelveit, amelyek segítségével lehetővé vált a műtrágyagyártás. A nagy nyomáson, katalizátorok segítségével történő ammóniagyártás (Haber–Bosch-eljárás) műszaki feltételeinek biztosítása, nagy mennyiségben történő előállítása Carl Bosch nevéhez fűződik.]

Jelenleg az ammóniát nemcsak műtrágya előállítására használják, parfümök, krémek, gyógyszerek és tisztítószerek készítésére is. A világon évente 200 millió tonna műtrágyát használnak fel. Románia Európa egyik legjelentősebb műtrágya-felhasználója. Hatékonyságát Maros megyében is lehet mérni, ahol az utóbbi években rekord búza- és törökbúzatermés lett, országos szinten élen járunk a napraforgó- és a repcetermesztésben is. Az igazi kihívást az jelenti, hogy miként fogjuk majd ellátni két-három évtized múlva a 10 milliárd lakosú földet megfelelő mennyiségű és minőségű élelmiszerral, ebben segíthet a megfelelő műtrágyázás, amelyről az elkövetkezendő előadásokban is hallhattunk.

Ovidiu Crăciun, a kombinát vegyi üzemének részlegvezetője röviden ismertette a műtrágya, il-

biogazdálkodást. A professzor kifejtette, ma nem lehet hatékony mezőgazdaságot folytatni műtrágya nélkül. A modern technológia alkalmazása mellett így is mintegy 800 millió ember éhezik a földön, és számuk rohamosan nő. Emellett pedig nem hagyhatjuk figyelmen kívül a klímaváltozás hatását, ugyanis egyre nagyobb a szárazság, és világszerte lett az elsvatagosodás. A kutatók kidolgozták a hatékony műtrágyázás szabályait (cod de bune practici în fertilizare). Ennek a lényege, hogy megfelelő típusú műtrágyát megfelelő mennyiségben (adagban), jókor és a talaj (hely) figyelembevételével kell használni. Ennek a kulcsa a magas műszaki alapokon álló, integrált mezőgazdálkodás, amihez integrált műtrágyahasználati menedzsmen szükséges. Ez azt jelenti, hogy tudományos megalapozottsággal kell növelni a termelékenységet, ami gazdasági hatékonyságot eredményez, ugyanakkor a korszerű mezőgazdálkodásban (a műtrágyázást is ideértve) figyelembe kell venni a környezetvédelmet, illetve a fenntartható fejlődés követelményeit. Ehhez a gazdáknak pontosan tudni kell, hogy milyen növényt természetesen (annak biológiai ismeretével együtt), milyen talajba vetik a magot (vegyi, talajtani, biológiai vizsgálat), milyen hatékonysággal alkalmazzák a technológiát (műtrágya kiszórásának mélysége stb.), mennyire érinti a környezetet a hatóanyag, milyen az átlaghőmérséklet, a csapadékmennyiség, mennyi tápanyagra van szüksége a növénynek és milyen gyorsan dolgozza fel azt. Ehhez ajánl az egyetem – saját és más forrásokra támaszkodó – kutatási programokat, ugyanakkor szívesen vállalnak szaktanácsadást, oktatási programokat. Dr. Mihai Rusu professzor, az egyetem tanára elmondta, Romániában a Haber–Bosch-technológia alkalmazása után szorgalmazta a műtrágyahasználatot. Ennek előzménye volt, hogy 1920-ban megalakult az országos geológiai intézet (későbbi talajtani kutatóintézet), 1927-ben pedig létrejött a mezőgazdasági kutatóintézet, ahol 1953 és 1956 között rendszeresen kutatták, hogy miként lehet növelni a mezőgazdaság hatékonyságát. 1966-tól működik a fundeni-i kutatóállomás, ahol a mai napig lépést tartanak a mezőgazdasági kutatás korszerű követelményeivel. A professzor összehasonlító táblázatok segítségével vázolta fel, hogy milyen típusú műtrágyát kell alkalmazni ahhoz, hogy a növénytípusoknak megfelelően megnőjön a terméshozam, és a termés minősége jobb legyen. A professzor előadását kiegészítette Gheorghe Boțoman, a brassói egyetem professzora, aki az AgroProspect cégen keresztül országosra a mezőgazdasági kutatások legújabb



Fotó: Vajda György

eredményeinek alkalmazását szorgalmazza. Többek között kifejtette, hogy a teljesítményt megfelelő genetikai állománnyal, a talajtani, meteorológiai és más körülményekhez legjobban alkalmazott hibrid fajok természetével lehet elérni. Ehhez alkalmazni kell a leghatékonyabb növényvédő szereket, megfelelő öntözrendszereket és természetesen a talaj tápértékét növelő természetes és műtrágyát egyaránt. Ehhez el kellene készíteni az ország mezőgazdasági területeinek agrokémiai térképét, tudományos megalapozottsággal kell alkalmazni a vetéscsökkentő és nem utolsósorban olyan technológiákat, amelyekkel hosszú távon fenntartható az ökoszisztéma (az ember által megmunkált és a természetes élettér).

Viorica Mihalache, az Azomureș környezetvédelmi osztályvezetője elmondta, a néha felröppenő híresztelések ellenére a kombinát igen szigorú környezetvédelmi feltételeket kell betartson, mind az európai uniós előírásokban, mind a hazai jogszabályokban szabályozva van a műtrágya előállításának folyamata, a biztonsági előírások, a baleset-(szennyezés-) megelőzés, illetve a technológiai folyamatok kapcsán a levegőbe és vízbe kibocsátott vegyi anyagok paraméterei. Az osztályvezető elmondta, 2015-től fokozatosan javították a műszaki folyamatokat, 2019-ig több mint 200 millió eurót ruházott be az Azomureș, és ennek köszönhetően jelentősen csökkent a környezetszennyezés.

Liviu Bădărău, a cég eladási igazgatója érdekes adatokkal igazolta, hogy a vegyi kombinát nagyrészt a hazai igényt fedi le. Termékeik több mint 80%-át romániai mezőgazdászok vásárolják meg, az ország lakosságának a 29%-a ugyanis a mezőgazdaságból él. Mintegy 9,5 millió hektár mezőgazdasági területet tartanak nyilván. Az 1989 utáni átalakulást követően mintegy 2 millió hektár szántóföld áll parlagon. A tavalyi kimutatás szerint az összes szántóföld 37%-án



szalmásgabonát, 34%-án törökbúzázt, 13%-án napraforgót, 6%-án repcét, a többin más ipari növényt természetesen. A birtokelosztást illetően Romániában vannak Európa legnagyobb kiterjedésű gazdaságai. Az egy egységet képező Brăilai Nagyszigeten 60.000 hektár földet művelnek (17 farmon egyenként mintegy 10.000 hektár területen gazdálkodnak). Van 500 olyan mezőgazdasági vállalkozás, ahol egyenként 1500 és 10.000 hektár közötti területeket dolgoznak meg, kb. 16.000 50–1500 hektárt megdolózó közepes méretű gazdaság és végül közel kétfélmillió azoknak a mezőgazdászoknak a száma, akik 0,5–50 hektárnyi területtel rendelkeznek. A kis- és közepes farmok átlagtermése alacsony, alig 2–3 tonna hektáronként. A megfelelő technológiát (ideértve a műtrágyázást is) alkalmazó mezőgazdasági vállalkozások jóval többet, 3–5 tonnát is elérnek hektáronként. Megfelelő mezőgazdálkodással Romániában évente 80 millió ember ellátásához szükséges élelmiszert is előállíthatnak, ami azt jelenti, hogy a teljes hazai fogyasztás (kb. 20 millió lakossal számolva) mellett még egy-két országnak lefedhetnék a szükségleteit – mondta a gazdasági szakember, ehhez azonban erősíteni kell a gazdaságokat, akár szövetkezeti típusú vállalkozásokkal, ki kell terjeszteni az öntözrendszer-hálózatot, meg kell növelni a gabonátároló kapacitást, ugyanakkor tovább kell növelni a külföldi tőkebeáramlást, ami nemcsak a földek eladását jelenti, hanem a megfelelő gépek, eszközök behozatalát, és ami ennél fontosabb, a know-how, azaz a tudás és nem utolsósorban korszerűsíteni kell az infrastruktúrát (közszállítást stb.), hogy az áruforgalom minél hatékonyabb legyen. Ebben a folyamatban csupán egy láncszem az Azomureș.

A konferenciát Mihai Anitei vezérgazgató zárta, aki hangsúlyozta, hogy az IRUM mellett az Azomureș a legfontosabb cég a megyében, amely a hazai – és nem csak – mezőgazdaságot szolgálja. Az országban három műtrágyagyár maradt, az utóbbi évek beruházásainak köszönhetően az Azomureș elérte, hogy Európában, sőt a világpiacra is jelen legyen. Az élelmiszeripar „támogatása” mellett egyre nagyobb jelentősége lesz az ammóniának, ugyanis olyan tárolható energiaforrás is, amely a jövőben üzemanyagként és az energetikai iparban is használható alapanyag lehet, így ezáltal is megnő az Azomureș gazdasági szerepe az elkövetkezendő időszakban, ezért is igyekeznek lépést tartani a globális követelményekkel, kihasználva a helyi forrásokat. (v.gy.)



ROMÁNIA  
MAROS MEGYE  
MAROSVÁSÁRHELY  
MEGYEI JOGÚ VÁROS  
POLGÁRMESTER

Marosvásárhely Megyei Jogú Város  
polgármestere,

a közigazgatási törvénykönyvre vonatkozó 2019/57. számú sürgősségi kormányrendelet 133. cikkelyének (2) bekezdése, a 134. cikkely (1) bekezdésének a) pontja, (2) bekezdése, (3) bekezdésének b) pontja és a 196. cikkely (1) bekezdésének b) pontja értelmében

elrendeli:

**1. cikkely:** Összehívja a marosvásárhelyi városi tanácsot rendkívüli ülésre 2019. október 17-én, csütörtökön 14 órára a Marosvásárhelyi Polgármesteri Hivatal székhelyének 45-ös termébe a mellékelt összehívó dokumentumnak megfelelően.

**2. cikkely:** Az ülés napirendtervezetében beírt dokumentumokat a marosvásárhelyi városi tanács tagjainak rendelkezésére bocsátják, papíralapú és elektronikus formában.

**3. cikkely:** A napirendre vett határozattervezetet a törvény által előírt dokumentumok kíséretében láttaozás végett elküldik a marosvásárhelyi városi tanács szakbizottságainak.

**4. cikkely:** Az említett határozattervezettel kapcsolatban módosító javaslatokat megfogalmazni és benyújtani a közigazgatási törvénykönyvre vonatkozó 2019/57. sürgősségi kormányrendelet 138. cikkelyének 12. bekezdésében szereplő feltételek szerint lehet.

**5. cikkely:** Jelen rendelet véghezvitelével Marosvásárhely Megyei Jogú Város jegyzőjét bízzák meg.

**6. cikkely:** A közigazgatási törvénykönyvre vonatkozó 2019/57. sürgősségi kormányrendelet 252. cikkelyének 1. bekezdése c pontja, 255. cikkelyének, valamint a közigazgatási eljárási törvénykönyvre vonatkozó 2004/554. törvény 3. cikkelyének 1. bekezdése előírásai értelmében jelen rendeletet benyújtják Maros megye prefektusának törvényességi felülvizsgálat végett.

Dr. Dorin Florea polgármester

Törvényességét ellenjegyzi  
Marosvásárhely Megyei Jogú Város főjegyzője,  
Buculei Dianora-Monica

Marosvásárhely Megyei Jogú Város polgármestere  
2019.10.14-i 2135-ös rendeletének melléklete

ÖSSZEHÍVÓ

A polgármester 2019. október 14-i 2135-ös számú rendelete értelmében összehívják Marosvásárhely helyi tanácsának rendkívüli ülését 2019. október 17-én, csütörtökön 14 órára a Marosvásárhelyi Polgármesteri Hivatal Győzelem tér 3. szám alatti székhelyének 45-ös számú termébe.

2019. október 14-én kelt

## 2135-ös számú RENDELET

a marosvásárhelyi városi tanács rendkívüli ülésének összehívásáról

2019. október 17-re

NAPIRENDTERVEZET:

**1. Határozattervezet** a támogatási kérelem és kiadások elfogadásáról az „Épület bővítése és korszerűsítése bölcsőde létesítése céljából a Víztelep utca 54-56. szám alatt” projektre vonatkozóan.

**2. Határozattervezet** a támogatási kérelem és a kiadások elfogadásáról az „Óvoda és bölcsőde létesítése a Belvedere negyedben” projektre vonatkozóan.

Az ülés napirendtervezetében szereplő dokumentációt elektronikus és papíralapú formában a marosvásárhelyi helyi tanácsosok rendelkezésére bocsátották.

A napirenden levő határozattervezeteket, a törvény által előírt dokumentáció kíséretében, jóváhagyás végett elküldték a marosvásárhelyi helyi tanács szakbizottságaihoz.

Az említett határozattervezetekkel kapcsolatban módosításokat lehet megfogalmazni és benyújtani a közigazgatási jogszabályra vonatkozó 2019/57-es sürgősségi kormányhatározat 138. cikkelyének 12. bekezdése értelmében.

Dr. Dorin Florea polgármester

Melléklet a marosvásárhelyi helyi tanács  
2019.10.17-i rendkívüli ülésének összehívójához

NAPIRENDTERVEZET

Marosvásárhely Megyei Jogú Város helyi tanácsának a  
2019. október 17-én, csütörtökön 14 órától esedékes rendkívüli üléséhez

**1. Határozattervezet** a támogatási kérelem és kiadások elfogadásáról az „Épület bővítése és korszerűsítése bölcsőde létesítése céljából a Víztelep utca 54-56. szám alatt” projektre vonatkozóan.

**2. Határozattervezet** a támogatási kérelem és a kiadások elfogadásáról az „Óvoda és bölcsőde létesítése a Belvedere negyedben” projektre vonatkozóan.

Marosvásárhely Megyei Jogú Város főjegyzője,  
Buculei Dianora-Monica

A DPFIRURPL ügyvezető igazgatója,  
Korpádi György

MOZAIK  
minden  
hétköznap 18<sup>20</sup>

Badics Petrával  
és Ambrus Laurával

ETV ERDÉLYI MAGYAR  
TELEVÍZIÓ



CREAȚIE VESTIMENTARĂ  
MODĂ  
PROIECTARE ÎMBRĂCĂMINTE



WORKSHOP

SZABÁS  
VARRÁS  
RUHATERVEZÉS



Maros Megyei Tanács

HIRDETÉS

A Maros Megyei Tanács a 2003. évi 52-es számú törvény előírásainak megfelelően közlésezi szándékát, hogy határozatban fogadja el a mezőgazdasági termékek átlagárait a 2020-as évre vonatkozóan.

A határozattervezet és az indoklása 2019. október 10-től közzé van téve a megyei tanács honlapján, [www.cjmures.ro](http://www.cjmures.ro), és ki van függesztve az intézmény székhelyén: Marosvásárhelyen, a Győzelem tér 1. sz. alatt.

Az érdekeltek 2019. október 21-ig írásban küldhetik el javaslataikat, indítványukat, véleményüket a Maros Megyei Tanácsnak a [cjmures@cjmures.ro](mailto:cjmures@cjmures.ro) e-mail-címre.



Péter Ferenc  
ELNÖK

Aurelian Paul Cosma  
JEGYZŐ



MCA Health Care  
ORVOSI LABORATÓRIUM

[www.health-care.ro](http://www.health-care.ro) Tel/fax: 0365-882747  
Marosvásárhely, Tulipán utca 25. szám

## TÁJÉKOZTATÓ

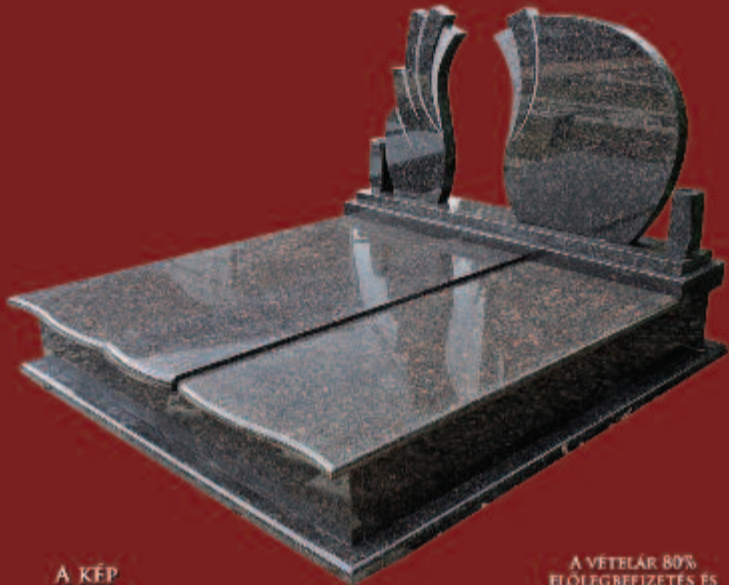
Tisztelt páciensek, tájékoztatjuk Önöket, hogy Marosvásárhelyen, a Tulipán utca 25. szám alatt működő MCA Health Care orvosi laboratórium rendelkezik a Maros megyei egészségbiztosítási pénztári alaphoz származó összeggel **ártámogatott (ingyenes)** orvosi analízisek elvégzésére! Ehhez szükséges küldőpapír a családorvostól/szakorvostól.

Az érdekelteket kérjük, hogy előjegyzés érdekében hívják a 0365-882-747-es telefonszámot hétfőtől péntekig 7–19 óra között, valamint szombaton 8–13 óra között.

**Várjuk Önöket!**



ŐSZI KÉSZLET KIÁRUSÍTÁS  
40% KEDVEZMÉNNYEL!



A KÉP  
ILLUSZTRÁCIÓ!

A VETELÉK 80%  
ELŐLEGBEFIZETÉS ÉS  
2020 ÉVI KIVITELEZÉS  
ESETÉN ÉRVÉNYES!

**transGranit**

Gránit síremlékek forgalmazása

NYÁRÁDTÓ, FŐ ÚT, 446/B (KÖZEL A SÖRGYÁRHOZ),

TEL: 0265-328663, 0738-795191,

WWW.TRANSGRANIT.COM

AZ AKCIÓ NOVEMBER 30.-IG, VAGY A KÉSZLET EREJÉIG ÉRVÉNYES!

**therezia**



**Síremlékek  
minőségi gránitból**

Marosvásárhely,  
Gát utca 9 szám

**Nyitvatartás:**  
hétköznap 8 - 16

**Tel: 0723 524 737**



**5520  
LEI**

Az ár nem tartalmazza a  
kivitelezési munkálatok díját.



**ABSOLUT GRANIT**  
Síremlékek Minőségi Gránitból



**OPTICA OPTOFARM**  
A látás szakértője

**Szolgáltatásaink:**

- kontaktlencse-felírás és rendelés
- ingyenes szemüvegfelírás komputeres szemvizsgálattal
- mindenik szaküzletünk orvosi szakrendelővel van felszerelve, ahol teljes szemvizsgálatot végzünk, a pácienseinket küldőpapír nélkül fogadjuk
- a gyerekvizsgálatokat speciális fotorefraktométerrel végezzük (kellemetlen pupilatágítás nélkül, távolsági fotózással)
- kötelező éves szemvizsgálatok cégek részére
- korszerű számítógép-vezérlésű japán NIDEK gépekkel bármilyen kerettípusba bedolgozunk plastik- és üveglencsét egyaránt (gyors, olcsó és precíz munkával)
- szemüvegjavításokat végzünk (keretek forrasztása)
- új amerikai készülék látásjavításra, kancsalságra
- terápiák betegség és sérülés utáni rehabilitációra, memória-, reflexek, mozgás- és tanulászavarok javítására

**Marosvásárhely:**

- ▲ Posta utca 3. sz. Tel: 0265/212-304, 0365/410-555
- ▲ 1918. Dec. 1. sugárút 49. sz. Tel: 0265/263-351, 0365/410-557
- ▲ Rózsák tere 53. sz. Tel: 0265/250-120, 0365/410-559
- ▲ Dózsa György utca 64-68. sz. (a Kaufland udvara). Tel: 0265/265-205
- ▲ Köztársaság tér 5. sz. Tel: 0365/430-939

**Szászrégen:**

- ▲ Iskola utca 11. sz. Tel: 0265/512-042, 0365/410-558

**Szováta:**

- ▲ Fő út 196. sz. Tel: 0265/577-282, 0742-100-323

**BOHÉM  
RAGTIME  
JAZZ BAND**

www.bohemragtime.com

**19.10.2019  
19:00**

**nka**  
Nemzeti Kulturális Alap

**Jazz & Blues  
CLUB**  
www.jbclub.ro

Logos of various sponsors and partners at the bottom of the poster.

**atlasfm**  
all hits radio

TG.MUREŞ • MAROSVÁSÁRHELY

GREAT MUSIC FOR A GREAT CITY!

**106.4 FM**

©/AtlasFmMures